

7. Péter U. (2025). Medián: Orbán jön föl, már ugyanannyian tartják alkalmasnak az ország vezetésére, mint Magyarot. *POLITIKA*. 4 Dec. URL: <https://444.hu/2025/12/04/median-orban-jon-fol-mar-ugyanannyian-tartjak-alkalmasnak-az-orszag-vezetesere-mint-magyarot>.
8. Brüsszeli bábkormányt akarnak Magyarország nyakába ültetni. (2024). *Official Website of Viktor Orbán*. 23 Oct. URL: <https://miniszterelnok.hu/brusszeli-babkormanyt-akarnak-magyarorszag-nyakaba-ultetni/>.
9. Lebukott Magyar Péter ukrán «testvére» – így segíti az ukrán katonai hírszerzést. (2025). *Origo*. 21.12. URL: origo.hu.
10. EPP's new Hungarian members oppose sending weapons to Ukraine. (2024). *Politico*. June 18. URL: <https://www.politico.eu/article/european-peoples-party-hungary-weapons-war-in-ukraine-aid-peter-magyar/>.
11. Összevetettük, hogy Ukrajna EU-tagságáról mit hozott ki a Tisza szavazása és mit mért a Medián kutatása. *HVG*. 13 april 2025. URL: <https://surl.li/ugmzqu>.
12. Svyrydiuk Yu. Opozytsiia Uhorshchyny vystupyla proty pryskorenoho vstupu Ukrainy do YeS. *Suspilne*. Novyny. 26 lypnia 2026 r. URL: <https://suspilne.media/1076473-opozycja-ugorsini-vistupila-proti-priskorenogo-vstupu-ukraini-do-es/>.

DOI 10.31558/2617-0248.2026.11.6

УДК 37:305.2:327(477.63)(4-67)

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ ЖІНОК У МЕЖАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОРЯДКУ ДЕННОГО «ЖІНКИ. МИР. БЕЗПЕКА.» В УКРАЇНІ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7137-290X>

Мелеганіч Г. І., к. політ. н., доцент, Ужгородський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0789-0096>

Колодій М. М., старший викладач, Ужгородський національний університет

Війна – це не лише збройний конфлікт, а й глибока соціальна трансформація, яка впливає на всі сфери життя людей. Особливо уразливими стають жінки, які поєднують ролі піклувальниць сім'ї, працівниць, активісток і волонтерок громад, військових та учасниць суспільного життя. У таких умовах освіта дорослих жінок стає не просто корисною, а вирішальною складовою адаптації, виживання і після конфліктного відновлення суспільства, а разом з тим і складовою глобальних тенденцій та підтримки демократизації і євроінтеграції в Україні. У статті досліджується освіта дорослих жінок як важливий механізм виконання Резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй за номером 1325 «Жінки. Мир. Безпека» в Україні. Особлива увага приділяється ролі освіти у посиленні участі жінок у миротворчості, процесах прийняття рішень, лідерстві у громадах та місцевих ініціативах безпеки. У дослідженні також визначаються різні підходи до освіти дорослих жінок, які є релевантні й у ширших рамках європейської інтеграції України. Адаптивний європейський освітній простір сприяє навчанню протягом усього життя, гендерній рівності, демократичній участі та соціальній інклюзії. У статті підкреслюється значення неформальної та інформальної освіти, місцевих ініціатив та навчання на базі громад як ефективних інструментів для підвищення стійкості жінок, громадянської компетентності та соціальної активності в умовах війни, для виконання Національного плану дій 1325 та роль у просуванні Порядку денного «Жінки. Мир. Безпека». Наведені приклади успішних освітніх ініціатив для дорослих жінок з питань реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.», значну частину яких реалізують обласні Коаліції 1325. У висновках статті зазначено, що освіта дорослих жінок є важливим елементом побудови стійких спільнот, гендерно чутливої політики безпеки та сприяння активній участі жінок у процесах миру й відновлення.

Ключові слова: освіта дорослих жінок, політика «Жінки, мир і безпека», миробудування, освіта в умовах війни, Національний план дій 1325, місцеві ініціативи, євроінтеграція/європейський простір, демократизація, стійкість в умовах війни.

Melehanych H., Kolodii M. Education of adult women within the implementation of the «Women. Peace. Security» agenda in Ukraine

War is not only an armed conflict, but also a profound social transformation that affects all spheres of people's lives. Women who combine the roles of family caregivers, workers, community activists and volunteers, military personnel, and participants in public life become especially vulnerable. In such

conditions, the education of adult women is not only useful but also a crucial component of adaptation, survival, and post-conflict reconstruction of society, as well as a component of global trends and support for democratization and European integration in Ukraine. The article examines the education of adult women as an important mechanism for implementing United Nations Security Council Resolution 1325 «Women. Peace. Security» in Ukraine. Particular attention is paid to the role of education in strengthening women's participation in peacekeeping, decision-making, community leadership, and local security initiatives. The study also identifies different approaches to the education of adult women, all of which are relevant within the broader framework of Ukraine's European integration. After all, the European education area promotes lifelong learning, gender equality, democratic participation and social inclusion. The article highlights the importance of non-formal and informal education, local initiatives, and community-based learning as effective tools for increasing women's resilience, civic competence, and social engagement in wartime conditions, for the fulfilment of the National Action Plan 1325, and the role in advancing the «Women. Peace. Security» agenda. Examples of successful educational initiatives for adult women to implement the «Women. Peace. Security» agenda are provided, many of which are carried out by regional 1325 Coalitions. It concludes that adult women's education is an important element in building resilient communities, gender-sensitive security policies and promoting women's active participation in peace and reconstruction processes.

Keywords: adult women's education, «Women. Peace. Security» policy, peacebuilding, education in wartime conditions, National Action Plan 1325, local initiatives., European integration/European space, democratization, resilience in wartime conditions.

Постановка проблеми. У сучасних умовах України, що перебуває у стані збройного конфлікту та соціальної трансформації, роль жінок у процесах суспільно-політичного життя, миробудування, забезпечення безпеки та відновлення громадського життя й утвердження демократичного устрою є надзвичайно важливою. Міжнародний порядок денний «Жінки. Мир. Безпека.» та Резолюція Ради Безпеки ООН за номером 1325 підкреслюють необхідність активного залучення жінок до прийняття рішень у сфері безпеки та післявоєнного відновлення.

Проте в Україні практичне впровадження цих положень залишається недостатньо дослідженим, особливо в контексті освіти дорослих жінок. Існує потреба у вивченні того, як освітні програми та тренінги, а також перекваліфікація можуть підвищити компетентність, автономію та участь жінок у миротворчих і безпекових процесах, а також сприяти розвитку громадської активності та гендерної рівності в Україні. Крім того, питання є важливим й з огляду на євроінтеграційний шлях України, який відбувається паралельно і також потребує особливої уваги. З моменту прийняття Резолюції 1325 ЄС ухвалив низку інструментів для забезпечення її виконання в європейських країнах.

Таким чином, проблема полягає у необхідності системного осмислення та аналізу освіти дорослих жінок, зокрема як інструменту реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.», в Україні, виявлення ефективних моделей навчання, освітніх практик та оцінки їх впливу на розвиток громад і безпеку населення.

Мета статті. Метою статті є аналіз і оцінка ролі освіти дорослих жінок у реалізації Порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.» в Україні, виявлення ключових напрямів та форм навчання, які сприяють підвищенню гендерної рівності, активній участі жінок у процесах миробудування та забезпечення безпеки у контексті євроінтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження щодо реалізації порядку денного в Україні підкреслюють важливість залучення жінок і місцевих організацій до прийняття рішень у контексті війни та відновлення. Наприклад, у статті Олени Аніщенко підкреслюється значення освіти дорослих у контексті сталого розвитку громадянського суспільства в Україні. Освіта дорослих сприяє активній участі громадян в суспільних процесах, розвитку навичок, демократичних цінностей та мережевій взаємодії між людьми різного віку й фонів [1]. Дослідження системи освіти дорослих в Україні також розглядає її роль у вирішенні соціальних проблем, включаючи зайнятість, інтеграцію на ринок праці, соціальну згуртованість і розвиток навичок, що необхідні для адаптації в умовах змін [7].

Монографічний розділ Ольги Гомілко та співавторів присвячений ролі навчання дорослих як важливому напрямку розширення прав і можливостей жінок. Автори показують, як освіта може сприяти соціальним змінам, покращенню статусу жінок у суспільстві та розширенню їх участі у різних сферах життя [2].

Аналітичне дослідження Олени Лазоренко, Ніни Чалої спрямоване на аналіз та адвокацію посилення розуміння у воєнний час і повоєнної відбудови в країні стану жінок та надання рекомендацій у царині освіти, навчання та економіки в Україні, для сприяння євроінтеграційним переговорам [9].

Виклад основного матеріалу. У межах воєнного конфлікту освіта дорослих жінок може розглядатися одночасно у кількох аспектах:

1. Освіта дорослих жінок як шлях до економічної стабільності. Під час війни багато жінок втрачають

роботу, домівку, джерела доходу або змушені змінювати професію. Навчання дорослих жінок дозволяє задовольняти нові вимоги ринку праці: опанувати нові професії, підвищувати кваліфікацію та шукати альтернативні джерела доходу. Це особливо важливо в умовах постійної економічної нестабільності, коли традиційні моделі зайнятості дискредитовані чи трансформовані війною. Освіта дорослих жінок допомагає адаптуватися до нових професійних вимог і зміцнити фінансову незалежність жінок [8].

2. Освіта дорослих жінок як чинник соціальної адаптації та психологічної стійкості. Навчання дорослих жінок допомагає не лише здобувати нові знання, а й долати психологічний стрес, який супроводжує війну. Навчання створює простір для соціальної взаємодії, підтримки та відновлення особистісної рівноваги. Така освіта сприяє більш успішній соціальній інтеграції внутрішньо переміщених жінок, ветеранок чи тих, хто перенесли травматичний досвід.

3. Освіта дорослих жінок як основа залучення до миробудування. Освіта жінок пов'язана не лише з особистим добробутом, але й із ширшими миротворчими процесами. Дослідження показують, що участь жінок у мирних переговорах, процесах відновлення та прийняття рішень підсилює стійкість мирних угод і сприяє врахуванню інтересів широких верств населення. Саме освічені жінки мають більше шансів брати активну участь у цих процесах, впливати на безпекову політику та будувати інклюзивні моделі громадського життя [5].

4. Освіта дорослих жінок як засіб подолання гендерних розривів. У конфліктних ситуаціях жінки часто стикаються з подвійними бар'єрами: економічними та соціально-культурними. Освіта дорослих допомагає подолати стереотипи щодо ролі жінок у суспільстві, розвиває критичне мислення і сприяє їхній участі у громадському житті. За даними міжнародних організацій, освічені жінки частіше займають активну позицію у прийнятті рішень, сімейному управлінні та місцевому розвитку. Це сприяє посиленню їхнього голосу в суспільстві, що особливо важливо під час війни та у післяконфліктному відновленні [14].

5. Освіта дорослих жінок як інструмент розриву циклів уразливості. В умовах війни жінки та дівчата стикаються з ризиками, які загострюють нерівність: від сексуального насильства до обмеженого доступу до освіти та праці. Дослідження показують, що жінки у зонах конфлікту значно частіше, ніж чоловіки, залишаються без базової освіти, що сприяє подальшому економічному відчуженню. Освіта дорослих жінок є шляхом не лише здобуття нових знань, а й розриву цих тривалих циклів бідності та вразливості [13].

6. Освіта дорослих жінок як шлях до формування активної громадянськості і демократії. Освіта дорослих значно вплинула на розвиток демократичних суспільств у Європі, адже багато організацій для освіти дорослих були створені в результаті емансипаційних рухів (робітничих, жіночих, релігійних організацій тощо). Партисипативна демократія можлива лише завдяки широкій участі та вагому внеску в процес прийняття рішень і критичній оцінці політичних та суспільних питань усіма зацікавленими сторонами [14, с.5].

Порядок денний «Жінки. Мир. Безпека.» ґрунтується на Резолюції Ради Безпеки ООН за номером 1325, яка підкреслює важливість повної, рівноправної участі жінок у запобіганні конфліктам, урегулюванні, миробудуванні та післявоєнному відновленні – і визнає, що війна має різний вплив на жінок, чоловіків, дівчат і хлопців. Резолюція 1325 – це ключовий міжнародний документ, що закликає держави-учасниці ООН забезпечувати більшу участь жінок на всіх рівнях прийняття рішень, інтегрувати гендерні аспекти у процеси миротворення та протидіяти гендерному насильству, зокрема сексуальному насильству пов'язаному з конфліктом.

В Україні Порядок денний «Жінки. Мир. Безпека.» реалізується через Національний план дій 1325, затверджений Кабінетом Міністрів, який передбачає низку заходів, спрямованих на забезпечення участі жінок у процесах безпеки, ухвалення рішень, захисту від гендерно зумовленого насильства і участі у післявоєнному відновленні [11]. З огляду на те, що один з принципів діяльності ООН «Нікого не залишити осторонь», то очевидно, що глобальний документ та національний мали б мати продовження на локальному рівні, щоб краще забезпечити його виконання [10, с. 354].

На основі Національного плану дій 1325 у всіх областях України розроблені та виконуються Обласні плани дій 1325, які враховують специфіку кожної області, забезпечуючи глибшу координацію та співпрацю між зацікавленими сторонами на місцевому рівні.

Одним із ключових елементів ефективного реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.» є освіта дорослих жінок та представниць громадянського суспільства. Цей процес включає такі складові:

Підвищення фахових компетентностей жінок. Освітні програми покликані підвищити рівень знань жінок про міжнародні стандарти порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.», механізми захисту прав жінок, участь у миробудуванні та безпеці громади. Такі навчальні курси орієнтовані як на жінок з числа державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування, так і на жінок-лідерок громад, активісток, представниць неурядових організацій.

Практичні навички для участі у безпекових процесах. Навчання дорослих жінок також охоплюють тематику гендерно чутливої політики безпеки; реагування на гендерно зумовлене насильство; участь у мирних переговорах і вирішенні конфліктів; комунікація, лідерство та представництво на місцевому рівні. Це сприяє тому, що жінки краще здатні впливати на рішення, що стосуються життя і безпеки їхніх громад.

Розширення можливостей через знання та спільноти. Програми освіти дорослих жінок закладають основу для створення мереж підтримки, де жінки обмінюються досвідом, отримують менторську підтримку та долучаються до локальних ініціатив у межах Порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.». Акцент робиться на тому, щоб освіта не була тільки теоретичною, а давала конкретні інструменти для дій на місцевому та на державному рівнях.

Освіта дорослих жінок у контексті порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.» не лише передбачає набуття знань, але й сприяє змінам у свідомості, зокрема: сприяє подоланню гендерних стереотипів, що обмежують участь жінок у безпекових процесах; створює умови для повноцінної участі у місцевому управлінні, безпекових і мирних ініціативах; зміцнює роль жінок як агенток змін у громадах, що переживають наслідки воєнного конфлікту.

В Україні вже функціонують освітні ініціативи для дорослих жінок з питань реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.», зокрема:

1. Короткострокові навчальні програми, погоджені з Національним агентством з питань державної служби (далі – НАДС), спрямовані на підготовку державних службовців та представників органів місцевого самоврядування для впровадження порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.». Наприклад, курс «Жінки. Мир. Безпека» НАДС – короткострокова навчальна програма, що передбачає опанування знаннями з питань гендерної рівності та гендерних аспектів сучасної безпеки; аналіз положень Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 і Національного плану дій; вивчення підходів до допомоги постраждалим від гендерно зумовленого насильства [3, 4].

2. Навчальні матеріали та посібники, що створюють основу для подальшої освіти жінок з питань миру, безпеки та гендерної рівності [5, 10].

3. Семінари, тренінги та конференції на регіональному рівні, що об'єднують учасниць і учасників для обміну досвідом з реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.». Наприклад, тренінги з ініціативи регіональних Коаліцій 1325, що спрямовані на формуванні згуртованості активісток, посилення навичок взаємодії й планування локальних дій. Важливу роль у локалізації порядку денного «Жінки, мир, безпека», наприклад у Закарпатській області має діяльність Коаліції 1325-Закарпаття [6]. Мета діяльності Коаліції – консолідація дій для локалізації положень Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 та Національного плану дій 1325 у Закарпатській області. Одна з найпопулярніших ініціатив Коаліції у межах освіти дорослих жінок – Школа безпеки для жінок і дівчат. Мета ініціативи – підвищити рівень знань та навичок жінок з питань безпеки (економічної, соціальної, психологічної та ін.), самозахисту та усвідомлення різних аспектів безпеки у житті жінок і дівчат в умовах війни.

4. Форуми і платформи для обміну знаннями, як от Національний форум з реалізації порядку денного 1325. Такі заходи об'єднують представниць/представників урядових структур, органів місцевої влади, громадського сектору та міжнародних партнерів. У 2025 році на Форумі обговорювалися не лише підсумки реалізації Національного плану дій, а й нові навчальні практики та стратегії, включно з безпекою, лідерством і підтримкою постраждалих осіб. Форуми також слугують майданчиками для обміну досвідом, презентування кращих практик і спільного вироблення нових підходів до навчальних заходів у межах реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.»

5. Регулярна підтримка та ресурси, як от онлайн-ресурс 1325Ukraine.org.ua – платформа, створена Українським Жіночим Фондом у співпраці з Урядовою уповноваженою з гендерної політики, містить навчальні матеріали, аналіз практик і дослідження з питання реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека» в Україні. На ресурсі публікуються: опис Національного плану дій і його ключових напрямів; обласні плани дій; кейси локальних ініціатив; дослідження та аналітика. Це важлива база для самоосвіти дорослих жінок, активісток, представниць органів місцевого самоврядування та неурядових організацій з питань порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.»

Загалом, важливо зауважити, що всі ці освітні ініціативи у сфері освіти дорослих жінок мають конкретні практичні наслідки та впливи, зокрема:

сприяють підвищенню обізнаності про гендерні аспекти миробудування, безпеки та післявоєнного відновлення;

розвивають навички гендерного аналізу політик та місцевих програм;

підтримують участь і мотивують жінок до активної участі у місцевому врядуванні, миротворчих ініціативах та соціальних програмах;

формують мережі підтримки та співпраці, покращують міжсекторальну взаємодію між владою, громадським сектором і міжнародними організаціями.

Освітні ініціативи для дорослих жінок у межах порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.» також сприяють

Хоча в Україні вже здійснені суттєві кроки з реалізації освітніх ініціатив для дорослих жінок у межах порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.», подальше розширення таких програм залишається важливою умовою сталого розвитку: важливо підтримувати трансформацію знань у практичні дії у громадах; посилювати інклюзивність навчальних ініціатив для жінок різного віку, професійного та соціального статусу; активніше залучати сільські громади та внутрішньо переміщених жінок до освітніх програм; інтегрувати

місцеві культурні та мовні аспекти у навчальні матеріали і тренінги.

Освіта дорослих жінок також важлива й з огляду переговорні рамки між ЄС та Україною. Так, згідно кластеру «Компетенцій та інклюзивного зростання» Важливо просувати інклюзивний підхід, враховуючи інтереси різних верств та груп суспільства, надаючи голос експерткам та експертам з громадського сектору. Тематика освіти та навчання входить до 26 розділу «Освіта та культура» та 25 розділу «Наука та дослідження» кластеру «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання». Так, в аналітичній записці «Аналітичний огляд стану жінок у сферах освіти, навчання та економіки в Україні у перспективі членства в ЄС» розглядаються у контексті загальної системи навчання та освіти дорослих (політики щодо навчання та освіти дорослих, публічне врядування, якості програм та викладання, фінансування тощо) – питання доступу жінок до освіти та навчання дорослих, оцінка участі в аспекті перепідготовки та підвищення кваліфікації, які є важливими для адаптації до змін на ринку праці та економічних умов. А також якості освіти та впливу навчання та освіти дорослих на соціально-економічне становище жінок в країні [9, с.10].

Висновки.

1) Освіта дорослих жінок в умовах війни виконує багатомірну роль:

вона зміцнює економічну стійкість та формує нові навички;

сприяє соціальній адаптації і підтримці психічного здоров'я;

розширює можливості для участі жінок у миротворчих процесах і ухваленні рішень;

допомагає подолати гендерні бар'єри та стереотипи;

розриває цикли уразливості, що утворюються через воєнні конфлікти;

формує громадянські компетентності та передумови до активізму та лідерства.

2) Освіта дорослих жінок у межах реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.» в Україні є важливим елементом побудови стійких спільнот, гендерно чутливої політики безпеки та сприяння активній участі жінок у процесах миру й відновлення. Програми навчання розвивають компетентності, формують навички участі у безпечних структурах і підтримують створення рівноправного суспільства, де голоси жінок почуті й враховані на всіх рівнях.

3) Досвід Закарпатської області та інших областей у сфері освіти дорослих жінок у межах реалізації порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.» демонструє, як обласні плани дій, тренінги, форуми та коаліційна робота сприяють підвищенню компетентностей і ролі жінок у питаннях безпеки, миру та соціального розвитку громад. Ці ініціативи підтримують не лише професійне зростання жінок, а й їх активну участь у житті громад, що є ключовою умовою успішної реалізації міжнародних зобов'язань України щодо порядку денного «Жінки. Мир. Безпека.».

Бібліографічний список:

1. Аніщенко А. В. Освіта дорослих і розвиток громадянського суспільства. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2023. Вип. 2 (24).

2. Гомілко О. С. Навчання дорослих як важливий напрям для розширення прав і можливостей жінок в Україні. *Навчальні потреби жінок в Україні : аналітичний звіт дослідження* / О. О. Лазоренко, Н. Д. Чала, О. С. Гомілко, А. В. Кожина ; ГО «Жіноча Професійна Ліга». Київ : Наукова думка, 2020. С. 21–25.

3. Жінки, мир, безпека в контексті реалізації Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 : навчальна програма. Київ : Київський регіональний центр підвищення кваліфікації, 2023. Погоджено з НАДС, наказ від 03 травня 2023 р. № 65-23.

4. Жінки, мир, безпека : навчальна програма. Рівне : Рівненський регіональний центр підвищення кваліфікації, 2024. Погоджено з НАДС, наказ від 13 березня 2024 р. № 46-24.

5. Жінки. Мир. Безпека : інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери / колектив авторів. Київ, 2017. 172 с.

6. Колодій М. Локалізація Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека» в Україні на місцевому рівні. *Україна – Європейський Союз: формат розвитку відносин України та Європейського Союзу в контексті геополітичної турбулентності, російсько-української війни, електоральних практик і політичної участі меншості етнічних груп* : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 10–11 жовтня 2025 р.) / за ред. Ю. Остапця ; відп. за вип. П. Габрин, М. Зан, К. Червенияк. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2025. С. 222–223.

7. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи : зб. наук. ст. / колектив авторів ; за ред. В. Г. Кременя, Н. Г. Ничкало ; уклад. О. В. Аніщенко, Л. Б. Лук'янова. – Київ : Знання України, 2018. 616 с.

8. Кутюк В., Брік Т. Ринок праці під час війни. Чому попит та пропозиція не можуть зустрітись? : дослідження KSE. 2025. URL: <https://drive.google.com/file/d/1PqDg4-OfLggUPpDV-GOzAWFp2hMLtUzL/view>.

9. Лазоренко О., Чала Н. Аналітичний огляд стану жінок у сферах освіти, навчання та економіки в Україні у перспективі членства в ЄС. Київ : ГО «Жіноча Професійна Ліга», 2024. 60 с. URL: <https://communitylpw.wixsite.com/publish/policy-paper-2024>.

10. Мелеганіч Г. Виконання Україною резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 «Жінки, мир, безпека». *Роль безпеки в транскордонному та міжнародному співробітництві* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Берегове, 8-9 жовтня 2025 р.). Берегове, 2025. С. 353–354.

11. Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>.

12. Посібник із упровадження на місцевому рівні порядку денного «Жінки, мир, безпека» : навчально-методичний посібник / авт.-уклад.: С. Євченко, О. Остапчук, Н. Тарасенко. Житомир : ФОП Оржехський, 2024. 44 с.

13. 5 Eye-Opening Facts About Women, Conflict and Education / Women for Women International. September 1, 2024. URL: <https://www.womenforwomen.org/blogs/5-eye-opening-facts-about-women-conflict-and-education>

14. Manifesto for Adult Learning in the 21st Century: The Power and Joy of Learning : manifesto / European Association for the Education of Adults (EAEA). Brussels, 2019. 24 p. URL: https://eaea.org/wp-content/uploads/2019/04/eaea_manifesto_final_web_version_290319.pdf.

15. The Whys / The International Refugee Women's Center. URL: <https://www.iwrcenter.org/thewhys>.

References:

1. Anishchenko, A. V. (2023). *Osvita doroslykh i rozvytok hromadianskoho suspilstva*. Adult Education: Theory, Experience, Perspectives, 2(24). [in Ukrainian].

2. Homilko, O. Ye. (2020). *Navchannia doroslykh yak vazhlyvyi napriam dlia rozshyrennia prav i mozhlyvosti zhinok v Ukraini*. In O. O. Lazorenko, N. D. Chala, O. Ye. Homilko, & A. V. Kozhyna (Eds.), *Navchalni potreby zhinok v Ukraini: analitychnyi zvit doslidzhennia* (pp. 21–25). Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].

3. Zhinky, myr, bezpeka v konteksti realizatsii Rezoliutsii Rady Bezpeky OON 1325. (2023). Training programme. Kyiv Regional Training Centre. Approved by NACS Order No. 65-23 of May 3, 2023. [in Ukrainian].

4. Zhinky, myr, bezpeka. (2024). Training programme. Rivne Regional Training Centre. Approved by NACS Order No. 46-24 of March 13, 2024. [in Ukrainian].

5. Zhinky. Myr. Bezpeka. (2017). Information and training manual on gender aspects of conflicts for social sector professionals. Kyiv. 172 p. [in Ukrainian].

6. Kolodii, M. (2025). *Lokalizatsiia Rezoliutsii Rady Bezpeky OON 1325 "Zhinky. Myr. Bezpeka" v Ukraini na mistsevomu rivni*. In Yu. Ostapets (Ed.), *Ukraina – Yevropeyskyi Soiuz: format rozvytku vidnosyn Ukrainy ta Yevropeiskoho Soiuzu v konteksti heopolitychnoi turbulentsii, rosiisko-ukrainskoi viiny, elektoralnykh praktyk i politychnoi uchasti minoritarnykh etnichnykh hrup* (pp. 222–223). Uzhhorod: RIK-U. [in Ukrainian].

7. Kontseptualni zasady rozvytku osvity doroslykh: svitovyi dosvid, ukrainski realii i perspektyvy. (2018). V. H. Kremen & N. H. Nychkalo (Eds.). Kyiv: Znannia Ukrainy. 616 p. [in Ukrainian].

8. Kutiuk, V., & Brik, T. (2025). *Rynok pratsi pid chas viiny. Chomu popyt ta propozyitsia ne mozhut zustritsia?* KSE Research. Available at: <https://drive.google.com/file/d/1PqDg4-OfLggUPpDV-GOzAWFp2hMLtUzL/view>

9. Lazorenko, O., & Chala, N. (2024). *Analitichnyi ohliad stanu zhinok u sferakh osvity, navchannia ta ekonomiky v Ukraini u perspektyvi chlenstva v YeS*. Kyiv: Women's Professional League NGO. 60 p. Available at: <https://communitylpw.wixsite.com/publish/policy-paper-2024> [in Ukrainian].

10. Melehanych, H. (2025). *Vykonannia Ukrainoiu Rezoliutsii Rady Bezpeky OON No. 1325 "Zhinky, myr, bezpeka"*. In *Rol bezpeky v transkordonnomu ta mizhnarodnomu spivrobitnytstvi* (pp. 353–354). Proceedings of the International Scientific and Practical Conference. Berehove. [in Ukrainian].

11. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Natsionalnyi plan dii z vykonannia rezoliutsii Rady Bezpeky OON 1325 "Zhinky, myr, bezpeka" na period do 2025 roku* (Order No. 1544-r, October 28, 2020). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>

12. Yevchenko, S., Ostapchuk, O., & Tarasenko, N. (2024). *Posibnyk iz uprovadzhennia na mistsevomu rivni poriadku dennoho "Zhinky, myr, bezpeka"*. Zhytomyr: FOP Orzhehhiiskyi. 44 p. [in Ukrainian].

13. Women for Women International. (2024, September 1). *5 Eye-Opening Facts About Women, Conflict and Education*. Available at: <https://www.womenforwomen.org/blogs/5-eye-opening-facts-about-women-conflict-and-education>

14. European Association for the Education of Adults (EAEA). (2019). *Manifesto for Adult Learning in the 21st Century: The Power and Joy of Learning*. Brussels. 24 p. Available at: https://eaea.org/wp-content/uploads/2019/04/eaea_manifesto_final_web_version_290319.pdf

15. The International Refugee Women's Center. (n.d.). *The Whys*. Available at: <https://www.iwrcenter.org/thewhys>